

Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

ФОРМУВАННЯ РИНКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

**Збірник наукових праць
№3 (214)**

Київ 2019

**Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць
Вип. 3 (214). – К., 2019. – 132 с.**

Рекомендовано Вченою радою ДНДІМЕ

Протокол №2 від 05.02.2019 р.

Збірник статей присвячено науковим здобуткам молодих науковців – аспірантів та здобувачів наукових ступенів кандидата та доктора економічних наук. Він охоплює широкий спектр проблем із таких напрямів:

- макроекономічні аспекти сучасної економіки;
- інноваційно–інвестиційна політика;
- економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності;
- розвиток регіональної економіки;
- соціально–трудова проблеми.

Розраховано на науковців і спеціалістів, які займаються питаннями управління економікою та вивчають теорію та практику формування ринкових відносин в Україні.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 06.11.2014 № 1279 даний збірник віднесено до наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук (перелік № 1, розділ «Економічні науки»).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

СТУДІНСЬКА Г.Я. доктор економічних наук (головний науковий редактор)
ПАСІЧНИК Ю.В. доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ХОДЖАЯН А.О доктор економічних наук, професор (заступник наукового редактора)
ЗАХАРІН С.В., доктор економічних наук, с.н.с. (заступник наукового редактора)
АЛЕКСЕЄВ І.В., доктор економічних наук, професор
НЕБОТОВ П.Г., кандидат економічних наук, директор
ВАРНАЛІЙ З.С., доктор економічних наук, професор
ГУЖВА І.Ю., доктор економічних наук
ПИЛА В.І., доктор економічних наук, професор
КИЗИМ М.О., доктор економічних наук, професор, член–кор НАНУ
КУЛЬПІНСЬКИЙ С.В., доктор економічних наук, професор
КОРНЕЄВ В.В., доктор економічних наук, професор
КРАСКЕВИЧ В.Є., доктор технічних наук, професор
ЛОПУШНЯК Г.С., доктор економічних наук, професор
СІГАЙОВ А.О., доктор економічних наук, професор
ШОСТАК Л.Б., доктор економічних наук, професор
ГАРБАР Ж.В., доктор економічних наук, доцент, професор
ЧЕРКАШИНА К.Ф., кандидат економічних наук, доцент
ІВАНОВ Є.І., кандидат економічних наук (відповідальний секретар)

МІЖНАРОДНА РЕДАКЦІЙНА РАДА

АГНЕСШКА ДЗЮБІНСЬКА, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту підприємства
АДАМ САМБОРСЬКИ, доктор філософії, Економічний університет м. Катовіце Польща, кафедра менеджменту підприємства
АНАТОЛІЙ ЗІНОВІЙОВИЧ КОРОБКІН, доцент, к.е.н, завідувач кафедри економічних і правових дисциплін, ЗО «Білоруський торгово–економічний університет споживчої кооперації», Білорусь, Гомель
ВІРГІНІЯ ЮРЕНІЄНЕ, професор, доктор наук, завідувач кафедри філософії та культурології, Каунаський факультет, Вільнюський університет, Литва
ГОРБОВИЙ АРТУР ЮЛІАНОВИЧ, професор, доктор технічних наук, Словацька Академія аграрних наук, член відділення економіки та менеджменту, (Словацька республіка)
ДІАНА СПУЛБЕР, доктор філософії, Університет Генуї, асистент професора кафедри філософії суспільств, м. Генуя (Італія)
ІВАН ТЕНЄВ ДМИТРОВ, професор, доктор економічних наук, Університет «проф. д–р Асен Златаров», завідувач кафедри економіки і управління, м. Бургас (Болгарія)
МІТАР ЛУТОВАЦ, професор, доктор технічних наук, Університет Уніон ім. Миколи Тесла, факультет індустріального управління, завідувач кафедри технологій, м. Белград (Сербія)
ЮРАЙ СІПКО, професор, доктор економічних наук, Словацька Академія наук, директор інституту економічних досліджень, м. Братислава (Словацька республіка)
СОФІЯ ВИШКОВСЬКА, професор, доктор наук, зав. кафедри організації і управління (факультет управління) Технологічно–природничий університет ім. Яна і Єнджея Снядецьких у Бидгощі, Бидгощ, Польща
СТЕФАН ДИРКА, доктор економічних наук, професор, Вища економічна школа, м. Катовіце, Польща, професор кафедри менеджменту і маркетингу. Міжнародний акредитор Міністерства науки і освіти Республіки Казахстан
ТОМАШ БЕРНАТ, професор, доктор наук, завідувач кафедри мікроекономіки, факультет економіки і менеджменту, Щецинський університет, Польща

Друковане періодичне видання «Формування ринкових відносин в Україні»

внесене в міжнародну базу даних періодичних видань:

ISSN 2522–1620

Key title: Formuvannâ rinkovih vidnosin v Ukraïni

Abbreviated key title: Form. rinkovih vidnosin Ukr.

Індексування і реферування: Україніка Наукова, Джерело, Наукова електронна бібліотека eLIBRARY.ru

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Російський індекс наукового цитування (РИНЦ), CyberLeninka, Google Scholar, Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.

Формування ринкових відносин в Україні, 2019. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації Серія КВ 22545–12445ПР від 20.02.2017 року

© Державний науково–дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки, 2019

Дані про авторів**Черкашина Катерина Федорівна,**

к. е. н., доцент, Університет державної фіскальної служби України, доцент кафедри банківської справи та фінансового моніторингу

e-mail: portosik29@gmail.com

Сотник Ольга Олегівна,

студент Університет Державної фіскальної служби України

e-mail: olgasotnik846@gmail.com

Данные об авторах**Черкашина Екатерина Федоровна,**

к. э. н., Университет государственной фискальной службы Украины, доцент кафедры банковского дела и финансового мониторинга

e-mail: portosik29@gmail.com

Сотник Ольга Олеговна,

студент, Университет Государственной Фискальной Службы Украины

e-mail: olgasotnik846@gmail.com

Data about authors**Kateryna Cherkashyna,**

Ph.D, Economic Sciences, Assistant, Professor, University of the State Fiscal Service of Ukraine, Associate Professor of the Department of Banking and Financial Monitoring

e-mail: portosik29@gmail.com

Olga Sotnik,

a student University of the State Fiscal Service of Ukraine

e-mail: olgasotnik846@gmail.com

УДК 330.322.01

DOI: 10.5281/zenodo.2678024

ТКАЧЕНКО О.М.

Диверсифікація інвестиційного портфеля приватного інвестора як спосіб зниження його ризикованості

З метою отримання найбільшого доходу кожен інвестор знаходиться в постійному пошуку оптимальних інвестиційних активів, які б дали змогу диверсифікувати інвестиційні портфелі, мінімізувати ризики та підвищити дохідність інвестицій. Однак, альтернативне інвестування на фондовій та валютних біржах, в мережі Інтернет, в банківській сфері є досить ризиковим і потребує від інвестора відповідних знань, умінь та досвіду.

У статті досліджується різноманітні інвестиційні активи, що слугують засобом диверсифікації інвестиційного портфелю з метою зменшення його ризиковості. В межах дослідження автор зосереджує увагу на інвестиціях в дорогоцінні метали, нерухомість, банківські депозити, іноземну валюту, цінні папери, онлайн-інвестиції. Досліджуються переваги, недоліки та особливості капіталовкладень приватними особами в ці інвестиційні активи. Особливий акцент робиться на здійсненні інвестицій в дорогоцінні метали, а саме в золото. В статті розглянуті різні інструменти інвестування в золото: придбання злитків, монет та ювелірних виробів, інвестування в металеві рахунки та WebMoney.

Висновки. *Розглянуті способи інвестування доцільно розглядати лише як довгострокові капіталовкладення, терміни яких становлять понад десять років; кожен інструмент має свій ступінь ризику та рівень дохідності; ринок нетрадиційних форм інвестування в Україні лише розвивається.*

Ключові слова: *інвестиції, інвестування, диверсифікація, дорогоцінні метали, нерухомість, альтернативне інвестування, інвестування в банківські депозити, інвестування в золото.*

ТКАЧЕНКО О.М.

Диверсификация инвестиционного портфеля частного инвестора как способ снижения его рискованности

С целью получения наибольшего дохода каждый инвестор находится в постоянном поиске оптимальных инвестиционных активов, которые позволили бы диверсифицировать инвестиционные портфели, минимизировать риски и повысить доходность инвестиций. Однако, альтернативное инвестирование на фондовой и валютных биржах, в сети Интернет, в банковской сфере является достаточно рискованным и требует от инвестора соответствующих знаний, умений и опыта.

В статье исследуются различные инвестиционные активы, которые служат средством диверсификации инвестиционного портфеля с целью уменьшения его рискованности. В рамках исследо-

вания автор сосредоточивает внимание на инвестициях в драгоценные металлы, недвижимость, банковские депозиты, иностранную валюту, ценные бумаги, онлайн–инвестиции. Исследуются преимущества, недостатки и особенности капиталовложений частными лицами в эти инвестиционные активы. Особый акцент делается на осуществлении инвестиций в драгоценные металлы, а именно в золото. В статье рассмотрены различные инструменты инвестирования в золото: приобретение слитков, монет и ювелирных изделий, инвестирование в металлические счета и WebMoney.

Выводы. Данные способы инвестирования целесообразно рассматривать только как долгосрочные капиталовложения, сроки которых составляют более десяти лет; каждый инструмент имеет свою степень риска и уровень доходности; рынок нетрадиционных форм инвестирования в Украине только развивается.

Ключевые слова: инвестиции, инвестирование, диверсификация, драгоценные металлы, недвижимость, альтернативное инвестирование, инвестирование в банковские депозиты, инвестирование в золото.

TKACHENKO O.M.

Diversification of the private investor's investment portfolio as a way to reduce its riskiness

Each investor is searching for the best investment assets constantly. It helps him to get the most revenue, to diversify investment portfolios, minimize risks and increase return on investment. However, alternative investment in the stock and currency exchanges, the Internet, in the banking sector is quite risky and requires the investor to have the relevant knowledge, skills and experience.

The article examines various investment assets that serve as a means of diversifying the investment portfolio in order to reduce its risk profile. Within the research, the author focuses on investments in precious metals, real estate, bank deposits, foreign currency, securities, online investments. The advantages, drawbacks and peculiarities of investments by individuals in these investment assets are explored. Particular emphasis is placed on investing in precious metals, especially in gold. The paper discusses various instruments for investing in gold: purchasing ingots, coins and jewelry, investing in metal accounts and WebMoney.

Conclusions: *Considered ways of investing should be considered only as long–term investments, the terms of which are more than ten years; each species has its own degree of risk and profitability; the market for non–traditional forms of investment in Ukraine is only developing.*

Key words: *investment, investment, diversification, precious metals, real estate, alternative investment, investment in bank deposits, investment in gold.*

Постановка проблеми. Кожен інвестор прагне заробити на інвестиційній діяльності якнайбільше грошей і тому постійно знаходиться в процесі пошуку оптимальних варіантів розміщення вільних коштів та формування інвестиційного портфеля. Для одних інвесторів прийнятним є розміщення коштів на депозитних рахунках в банках та отримання невеликого прибутку. А інші надають перевагу ризиковому інвестуванню в Інтернеті під значно більші ставки доходності.

Сучасний світ надає численні можливості обирати інструменти для здійснення інвестиційної діяльності ґрунтуючись на бажаннях та можливостях потенційних інвесторів. Інвестувати кошти можна в розвиток перспективних підприємств, цінні папери, дорогоцінні метали, валюту іноземних держав і багато іншого.

Експерти з інвестування та інвестори з досвідом радять використовувати в своєму інвестиційному портфелі різні інструменти та активи для інвестування. Диверсифікація та хеджування інвестиції дає можливості мінімізувати ризики втрати вкладених коштів, збільшити доходність такого портфеля та його унікальність. Однак, диверсифікація інвестиційного портфеля вимагає відповідних знань, умінь та досвіду в інвестиційній та фінансовій сферах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інвестування та диверсифікації інвестиційного портфеля широко досліджується за кордоном вже довгий час. Проте в Україні дослідження диверсифікації інвестиційних портфелів через використання альтернативних інвестиційних активів знаходяться на досить низькому

рівні. Вагомий внесок у дослідження цієї проблематики зроблено такими науковцями, як Кейнс Дж., Кембл Р., Розман Д., Еванс Р., Власова І., Гриньова В., Бражко О. та інші.

Формулювання цілей статті. Здійснити аналіз сучасного стану інвестиційних активів, що присутні на інвестиційному ринку України. Дослідити особливості інвестиційної діяльності на ринку дорогоцінних металів, цінних паперів та банківських депозитів. Розглянути можливі інструменти заощадження та примноження капіталу в глобальній мережі Інтернет. Порівняти й дослідити ефективність розглянутих способів інвестування та визначити переваги та ризики для потенційних інвесторів

Виклад основного матеріалу. Кожен приватний інвестор формуючи структуру свого інвестиційного портфеля повинен враховувати свої уподобання щодо: мети інвестування (зберігання чи накопичення); обсягу вкладень (деякі інвестиції, такі як нерухомість, мають значний стартовий поріг); допустимого ризику; терміну, на який здійснюються інвестиції; власних знань та розуміння того чи іншого ринків.

Не менш важливим детермінантом, що визначає структуру інвестиційних вкладень є економічна ситуація в країні. На нашу точку зору, в період економічної стабільності більшість грошових вкладень доцільно розміщувати в банківських депозитах, інвестувати в розвиток бізнесу та вкладати в нерухомість й нематеріальні активи (ювелірні прикраси, вироби мистецтва...). Не зайвим буде також диверсифікувати банківські депозити: 50% мають бути гривневі вклади, і по 25% – вклади в доларах і євро.

Однак, під час економічних та фінансових криз, політичних нестабільностей та військових дій, на нашу думку, за інвестиційні активи доцільно обирати іноземну валюту та дорогоцінні метали.

Розглядаючи інвестиційні активи, ми в першу чергу звернемо увагу на ті, що користуються попитом у європейських та американських інвесторів:

- 1) інвестування в нерухомість;
- 2) розміщення коштів на банківських депозитах;
- 3) вклади в дорогоцінні метали (злитки, монети, прикраси);
- 4) інвестування в бізнес–проекти та старт–апи;
- 5) інвестиції в цінні папери (акції, облігації та облігації державної позики);
- 6) онлайн–інвестиції в Інтернеті (ПАММ–рахунки, WebMoney, HYIP – проекти, кредитуван-

ня інтернет–обмінників і приватних осіб, інвестування в домени та сайти);

7) нетрадиційні активи (вироби мистецтва, автомобілі, меблі, колекції марок та вин тощо)

Найбільш поширеними в Україні інвестиціями приватних осіб є капіталовкладення в нерухомість, банківські депозити, іноземні валюти та цінні папери. Інвестиції в мережі Інтернет є досить ризикованими, а інвестиції в арт–об’єкти та антикваріат не користуються попитом через недостатній розвиток в Україні відповідних ринків.

Для пересічного громадянина, що має вільні кошти та бажання отримувати пасивні доходи, досить простим виявляється інвестування в нерухомість. Нерухомість завжди була і залишається надійним вкладенням коштів. І на цьому етапі не має великого значення об’єктом інвестування буде житлова чи комерційна нерухомість. Більш важливим, на нашу точку зору, є можливість подальшого збагачення та отримання доходу, як правило, шляхом здачі цієї нерухомості в оренду.

Однак в часи кризи та воєнного становища в будь–якій країні та в будь–які часи ринок нерухомості завмирає або має тенденцію до стагнації. Також при інвестування в нерухомість потрібно аналізувати ступінь насиченості ринку нерухомості та ціновий сегмент попиту. Експерти ринку нерухомості прогнозують в 2019 р. подальшу стагнацію ринку на фоні постійного збільшення собівартості та невідповідності цін з низьким середнім доходом населення через перенасичення ринку. [1]

Проте капіталовкладення в нерухомість мають значні переваги, до яких можна віднести:

- високий протиінфляційний захист;
- можливість поступового вкладення коштів в один об’єкт;
- найбільш надійний вид інвестування;
- можливість паралельно зі зберіганням коштів вирішити житлові питання в разі купівлі житла.

Найпоширеніший і найбільш зрозумілий вид інвестування у населення нашої країни є інвестування капіталу в банківські депозити. Тим паче, наприкінці 2018–го року ми спостерігали підвищення процентної ставки за строковими депозитами. На початок лютого 2019–го року банки пропонують своїм вкладникам інвестувати гроші в середньому під 18% для гривневих вкладів та під 4–4,5% для валютних вкладів. [2]

До того ж, банки заради залучення більшої кількості клієнтів постійно удосконалюють свої

ІННОВАЦІЙНО–ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

продукти. Нерідко банки пропонують вклади, що дозволяють витратити частину вкладених коштів без втрати відсотків або вклади, доходи за якими не оподатковуються.

Основною перевагою інвестування в банківські депозити є їх захищеність та гарантування повернення вкладів Фондом гарантування вкладів фізичних осіб. Гарантоване покриття вкладів у разі банкрутства банку становить до 200 тис. грн., з перспективою росту до 800 тис. грн у 2019 році.

Разом з тим треба розуміти, що оскільки відсотки за банківськимикладами ненабагато перевищують рівень інфляції, то вони можуть бути лише засобом збереження, а не примноження капіталу. Також потрібно пам'ятати, що всі доходи за депозитнимикладами оподатковуються податком на доходи фізичних осіб (18%) та військовим збором (1,5%). Тобто, реальний дохід за вкладом складатиме лише 0,805 від оголошеної ставки.

Наступним досить популярним і доступним в Україні інвестуванням є купівля іноземної валюти. Як правило фінансово–валютним інструментом для такого інвестування обирають долар США, євро або фунт стерлінгів. Найбільшу вигоду від цього способу заощаджень можна отримати в моменти значної девальвації національної валюти. Проте, останнім часом в результаті отримання траншів від МВФ ми спостерігаємо зміцнення української гривні. Тому завдяки такому способу можна лише зберегти заощадження (рис. 1).

Ще одним різновидом валюти, що здатна виконувати функцію збереження капіталу, є крипто–валюта, а саме біткоїни. Втім, потрібно враховувати значну волатильність біткоїнів (зростання/

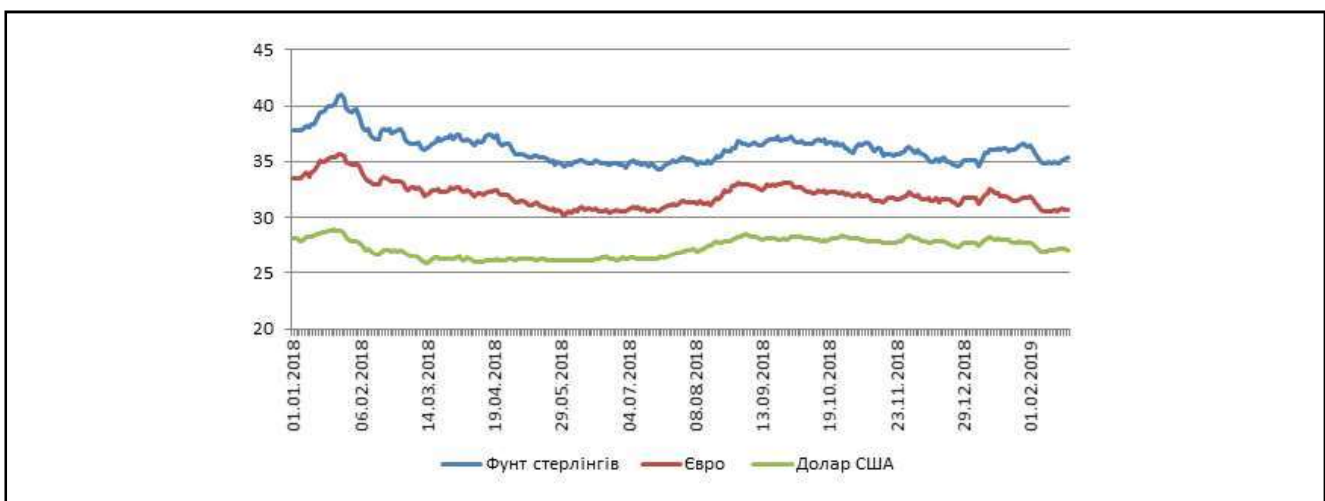
падіння курсу більш ніж на 1000 дол. за добу стали вже нормою) та досить умовну легальність операцій з ними (в Україні вони прямо не заборонені, але сфера обігу дуже обмежена).

Іншим досить поширеним у світі способом зберігання коштів є вкладення в дорогоцінні метали, основними з яких є: золото, срібло, платина та палладій. Для інвесторів основний інтерес представляють саме ці дорогоцінні метали, оскільки вони обертаються на ринку за підтримки банківських систем і є доступними для купівлі–продажу пересічній особі.

Кожен з цих металів має свої особливості котирування, формування ціни, умови придбання та зберігання. Історично найпопулярнішим інвестиційним активом серед дорогоцінних металів є золото, яке визначає ціни на інші метали.

Люди надавали перевагу золоту як найбільш надійному способу заощаджень в усі часи, а особливо під час подій масштабного характеру. Традиційно попит та ціна на золото зростає в критичні та перехідні періоди (війни, революції), коли виникає вірогідність обвалу економічної системи та падіння цін на акції та інші традиційні фінансові інвестиційні інструменти. Котирування золота залежать від численних факторів, серед яких можна виділити такі: тенденції ринку золота та ринку долара, світові фінансові кризи та інфляція, війни або політичні кризи.

Популярність срібла обумовлена його надійністю, доступністю та меншою вартістю. Оскільки срібло, як і платина і палладій, є промисловими металами, ціна на них залежить також і від сфер їх застосування. Ціни на срібло, платину та пал–

Рисунок 1. Динаміка курсів іноземних валют відносно української гривні в 2018–2019 (початок) роках.[3]

ладій формуються під впливом ринкових попиту і пропозиції та виходячи з ціни золота. Однак, їх вважають більш волатильними металами. Тому ці активи є більш привабливими не для інвестування, а для спекулятивних операцій через різкі перепади цін на них.

В сучасній Україні ринок паладію та платини майже нерозвинений. Котирування цих металів здійснюють досить обмежена кількість банків, а придбати злитки з них доступно лише в одному банку – Правекс-Банку.

Українські банки пропонують приватним інвесторам декілька способів капіталовкладень в дорогоцінні метали. Кожен з них має свої особливості, переваги та недоліки. Розглянемо найбільш поширені з них на прикладі золота:

1. Купівля золотого злитка в банку – досить поширений спосіб капіталовкладень в дорогоцінні метали. Продаж золота в злитках від 1 до 1000 грам здійснює досить широке коло банків за наявності спеціальної банківської ліцензії. Однак, банків, які продають злитки, значно менше, ніж тих, які їх купують у населення. Тож продати злиток через певний час може бути проблематично. Також потрібно мати на увазі, що дрібні злитки мають дуже високу маржу (до 50%), а великі – складніше продати. Інвестуючи в злитки потрібно пам'ятати про наявність банківського спреда – різницю в ціні між продажем та купівлею цього активу. Ще однією особливістю такого способу інвестування є необхідність забезпечення схоронності золотих злитків (облаштування власного сховища або оплата послуг зі зберігання в банку), що може вимагати додаткових витрат. Отже, такий спосіб вкладення грошей навряд чи дозволить інвестору отримати значний приріст капіталу.

2. Вкладення в банківські золоті рахунки – на нашу точку зору, це найлегший спосіб «золотого» інвестування, суть якого полягає у відкритті рахунку подібному до банківського депозиту, тільки замість валюти предметом вкладу є грами золота. Привабливим при такому вкладенні є звільнення від сплати ПДВ, оскільки покупець не отримує золото у фізичному вигляді. Значним недоліком такого інвестування є відсутність державного страхування рахунків Фондом гарантування вкладів. Як і зі стандартним депозитом, на металеві рахунки нараховуються відсотки, але їх розмір складає в середньому 1,5–3%, з яких ще потрібно заплатити ПДФО та військовий збір.

3. Торгівля золотом на валютній біржі – досить ризиковий метод інвестицій, який до того ж ще вимагає залучення посередника (брокера), оскільки валютна біржа не допускає прямої участі інвестора в торгах. Проте такий метод виключає необхідність сплати податків і вирішення питань про забезпечення схоронності металу.

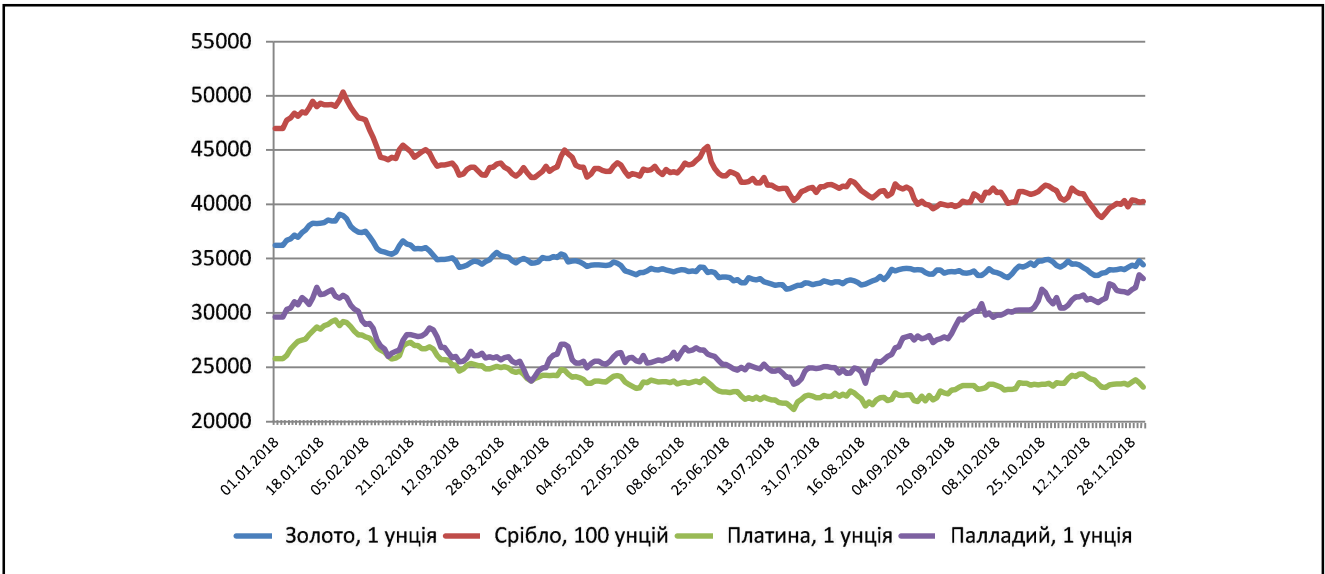
4. Придбання золотих банківських колекційних та інвестиційних монет – досить простий спосіб капіталовкладення, оскільки українські банки пропонують монети всім охочим. Треба брати до уваги, що вартість колекційних монет значно вища ніж інвестиційних, і вмістить не лише вартість металу, а також і вартість робіт з художнього оформлення та ПДВ. І знову перед інвестором постає питання забезпечення безпеки свого вкладення.

5. Золото WebMoney – це найновіший спосіб капіталовкладень в золотий метал, суть якого полягає в придбанні електронного еквівалента золота. За необхідності інвестор має можливість отримати метал у фізичному вигляді, проте лише в офісі арабської компанії WM Metals FZE в ОАЕ. Проте, надійність вкладення грошей в золото WebMoney не викликає в інвесторів сумнівів і залишається популярним інвестуванням вже близько 5–8 років.

6. Придбання ювелірних прикрас – такий спосіб інвестування скоріше відноситься до інвестування в об'єкти мистецтва та антикваріату. Розглядаючи таке інвестування потрібно пам'ятати про його основні недоліки: в прикрасах використовується не чисте золото, а сплав з домішками; продати золоті ювелірні вироби за ціною покупки досить складно; варто придбавати вироби майстрів-ювелірів зі світовим ім'ям, що вимагає значних первинних інвестицій.

Помилкою є вважати, що золото завжди дорожчає. Світова ціна золота встановлюється на Лондонській біржі, так званий лондонський фіксинг. В Україні ціна на «жовтий метал» встановлюється Національним банком України в залежності від світової кон'юнктури і фіксується на кожен робочий день. (рис. 2)

Інвестиції в дорогоцінні метали слід розглядати як довгострокові вкладення. Хоча в Україні поширеним є інвестування фізичними особами у банківські метали на один-три роки, однак за кордоном ці строки значно триваліші й становлять до десяти і більше років. В такому випадку можлива і більша доходність за такими інвестиційними ак-

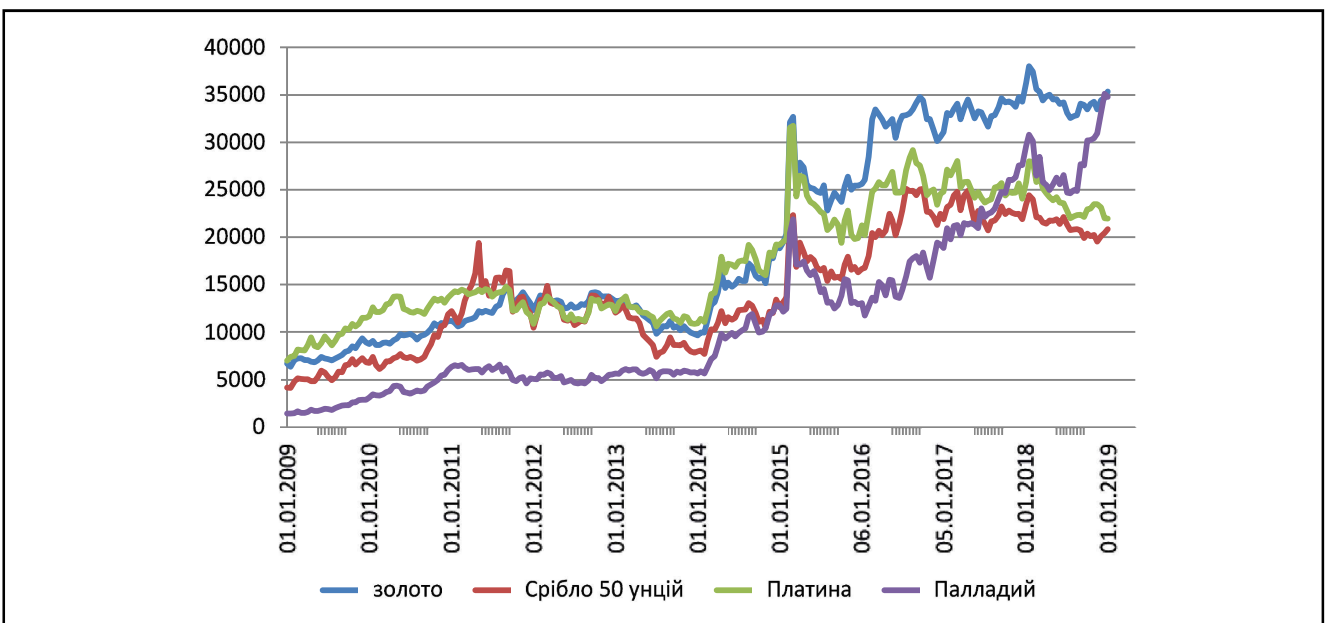
Рисунок 2. Динаміка офіційної вартості дорогоцінних металів в Україні протягом 2018 р. (грн/унція) [3]

тивами. Протягом більш довгого періоду стрибок в ціні металу буде значно вагомішим, а відтак є можливість отримати більше доходу. (рис. 3)

Досить популярним інвестиційним активом, як в Україні, так і в інших цивілізованих країнах, є цінні папери, серед яких потрібно виділити акції та облігації. Інвестування в акції компаній є досить ризиковою справою і прямо залежить від господарської діяльності компанії-емітента. Але і дохідність за акціями може перевищити відсоток від банківського депозиту та покрити рівень інфляції. Тому при виборі акції для капіталовкладень потрібно ретельно вивчати діяльність емітента за останні

роки. Оскільки, ризиковим моментом при такому виді інвестування є вірогідність втрати вкладів через банкрутство емітента.

Увесь сучасний цивілізований світ досить активно використовує можливості інвестування на фондових біржах, заробляючи при цьому на дивідендах та на курсовій різниці акцій. Однак в Україні фондові ринки тільки розвиваються, хоча і стрімкими темпами. На початок 2019-го року найбільшими гравцями на фондовому ринку були такі фондові біржі: ПрАТ «ФБ «Перспектива», АТ «Українська біржа» та АТ «ФОНДОВА БІРЖА ПФТС».

Рисунок 3. Динаміка офіційних курсів дорогоцінних металів за 2009–2018 рр. (грн/унція) [3]

Пропозиції щодо акцій як українських, так і іноземних інвесторів на вітчизняних фондових біржах досить скупі. На початок лютого 2019–го року структура пропозицій на Українській біржі виглядала наступним чином: [4]

Інструмент	Питома вага у торгах
Облігації внутрішньої державної позики	68,65%
Акції українських підприємств	21,9%
Облігації підприємств	3,35%
Інвестиційні сертифікати	2,44%
Акції інвестиційних фондів	2,13%
Акції іноземних емітентів	0,61%
Інше	0,91%

Інвестування в цінні папери вимагають від інвестора володіння достатнім рівнем знань у фінансовій та інвестиційній галузях. В тому випадку, коли таких знань бракує можна звернутися до Пайових інвестиційних фондів, діяльність яких передбачає залучення дрібних інвесторів на умовах часткової (пайової) участі у великих проектах, якими керує цей фонд.

Найбільш безризикованими та надійними інвестиціями в цінні папери є придбання облігацій державних та муніципальних позик. Ще Гаррі Марковіч на початку ХХ ст. визнав, що єдині цінні папери, які можуть бути не ризикованими є цінні папери країн, що забезпечені урядом.

Як бачимо з таблиці, найбільше на вітчизняному фондовому ринку представлені облігації внутрішніх державних позик (далі – ОВДП), які розміщує, обслуговує та гарантує виплати по них Міністерство фінансів України. Купувати такі цінні папери інвесторам дуже вигідно. По-перше, через високий ступінь надійності – адже йдеться про державні гарантії викупу облігацій (за 20 років використання такого інструменту не було жодних «збоїв»). По-друге – ОВДП мають досить привабливу дохідність. Середньозважений рівень дохідності розміщених в січні 2019 року облігацій за даними Національного банку України доходять до 20%. [3]

Серед переваг інвестування в ОВДП, зокрема, один з державних банків, виділяє наступні:

- гарантія держави на 100% придбаних ОВДП;
- поточна дохідність значно перевищує дохідність на відповідні депозити;
- відсутній прибутковий податок на дохід, отриманий від ОВДП;

- можливість дострокового продажу ОВДП на вторинному ринку;

- дохід сплачується у валюті та повернення суми інвестицій у валютні ОВДП здійснюється у валюті;
- можливість отримати кредит під заставу ОВДП. [5]

Разом з тим недоліком ОВДП є те, що покупцеві потрібно заплатити ряд накладних витрат (за відкриття рахунку в цінних паперах, оформлення нотаріально завіреної картки зразків підписів, обслуговування рахунку тощо). Тому економічна ефективність таких інвестицій починається з певної суми. На нашу думку, оптимальна сума інвестицій в ОВДП починається зі 100 тис. грн. І тому не даремно держава встановлює мінімальний обсяг інвестування в ОВДП на рівні 1 млн. грн.

Ще один вид інвестицій, які варто розглянути в межах нашого дослідження – це інвестиції в мережі Інтернет. Завдяки розвитку «Всесвітньої павутини» і її вседоступності кожен приватний інвестор має доступ до великої кількості інтернет-сервісів і програм, які дозволяють отримувати пасивний дохід. Прибуток від таких капіталовкладень, як правило, значно менший загальноприйнятих уявлень, однак, він все ж таки є, через що дохід від такого інвестування може отримувати навіть інвестор-початківець.

Інтернет надає чимало можливих варіантів та способів капіталовкладень. Ось найбільш поширені інструменти для інвестування в Інтернеті:

- ПАММ–рахунки на Forex;
- борговий сервіс WebMoney;
- хайпи (HYIP – проекти), фонди та біржі;
- кредитування інтернет-обмінників і приватних осіб;
- інвестування в публічні бюджетні автомати;
- інвестування в домени та сайти.

Основними перевагами інвестицій в Інтернет є оперативність, простота і висока прибутковність. Однак, це і найбільш ризикований спосіб вкладень, який характеризується великою кількістю шахраїв та непрозорістю ведення операцій. Саме тому необхідно використовувати для капіталовкладень тільки перевірені ресурси.

Звісно ж, наше дослідження охопило далеко не всі способи примноження заощаджень, якими можуть скористуватися українці. Приміром, маючи вільні кошти, можна започаткувати свій бізнес чи придбати частку в «чужій справі». Але такі кроки потребують рішучості та значних початкових інвестицій.

Висновки

В умовах сучасних процесів економічного розвитку, з метою отримання прибутку та хеджування ризиків, пов'язаних насамперед з нестабільністю світової економічної системи, – дієвим інструментом для інвестора виступають альтернативні форми залучення капіталу. Безумовно, це відмінний інструмент для диверсифікації інвестиційного портфеля, однак спосіб його застосування повинен бути максимально перевіреном і надійним. Проте, обираючи саме такі інвестиційні активи, інвестор має пам'ятати особливості кожного з них.

За результатами дослідження нами було виявлено: проаналізовані способи інвестування доцільно розглядати лише як довгострокові капіталовкладення, терміни яких становлять понад десять років. Окрім того, кожен вид має свій ступінь ризику та рівень доходності.

Також нами виявлено, що в Україні нетрадиційні форми інвестування на сьогодні не набули широкої популярності, їх ринок лише розвивається, а використання ресурсів міжнародних ринків вимагає додаткових витрат та зусиль з боку приватних інвесторів.

Список використаних джерел

1. Максимова, А. Що буде з цінами на нерухомість у 2019 році [Електроний ресурс] / А.Максимова // Незалежний фінансовий портал «Мінфін». – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/2018/12/14/35967616/> – 01.03.2019.
2. Порівняння відсоткових ставок по депозитах в банках України на поточну дату [Електроний ресурс] // Незалежний фінансовий портал «Мінфін». – Режим доступу: <https://minfin.com.ua/ua/deposits/> – 25.02.2019.
3. Національний банк України. Офіційний сайт // Режим доступу: <https://bank.gov.ua> – 25.02.2019.
4. АТ «Українська біржа». Офіційний сайт // Режим доступу: <http://www.ux.ua/ua/issues.aspx> – 25.02.2019.

5. АТ «Приватбанк». Офіційний сайт // Режим доступу: <https://privatbank.ua/ovdp> – 25.02.2019.

References

1. Maksimova, A. (2018), «What will happen to real estate prices in 2019», Independent financial portal «Ministry of Finance», [Online], available at: <https://minfin.com.ua/ua/2018/12/14/35967616/> (Accessed 01 Mar 2019).
2. «Comparison of interest rates on deposits in banks of Ukraine at the current date», Independent financial portal «Ministry of Finance», [Online], available at: <https://minfin.com.ua/ua/deposits/> (Accessed 25 Feb 2019).
3. The official site of National Bank of Ukraine (2019), available at: <https://bank.gov.ua> (Accessed 25 Feb 2019).
4. The official site of JSC «Ukrainian Exchange» (2019), available at: <http://www.ux.ua/ua/issues.aspx> (Accessed 25 Feb 2019).
5. The official site of JSC «PrivatBank» (2019), available at: <https://privatbank.ua/ovdp> (Accessed 25 Feb 2019).

Дані про автора

Ткаченко Ольга Миколаївна,

к.е.н., доцент, Національного університету харчових технологій
e-mail: 1444563@ukr.net

Данные об авторе

Ткаченко Ольга Николаевна,

к.э.н., доцент, Национального университета пищевых технологий
e-mail: 1444563@ukr.net

Data about author

Olga Tkachenko,

Ph.D., associate professor, National University of Food Technologies
e-mail: 1444563@ukr.net

ЗМІСТ

Макроекономічні аспекти сучасної економіки

ДІКАРЄВ О.І., ШОСТАК Л.Б. Арктичні геостратегії Китаю у політико–економічних процесах	7
КОЛОДІЙЧУК А.В. Інформаційно–технологічні системи фондового ринку і загрози фінансового кібершахрайства	19
АРТАМОНОВА Г.В. Технологічне лідерство у світі: досвід Китаю та Японії	24

Інноваційно–інвестиційна політика

ЧЕРКАШИНА К.Ф., СОТНИК О.О. Взаємозв'язок депозитної бази банків в Україні з макроекономічними показниками	33
ТКАЧЕНКО О.М. Диверсифікація інвестиційного портфеля приватного інвестора як спосіб зниження його ризикованості	40
СИТНИК І.П. Нові погляди щодо класифікації платіжних систем у контексті сучасного функціонування і розвитку	48

Економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності

ЛИЧ В.М., ІВАНОВА Т.М. Регламентация роботи облікового апарату та сучасні вимоги до кадрового потенціалу підприємства	58
БЕРСЕНЕВА А.О., ІВАНЮТА Т.М. Адаптивна система економічної безпеки підприємства	65
ПУЗИРЬОВА П.В. Кластеризація в управлінні фінансовим потенціалом на підприємствах України	70
МЕЛЬНИК С.І. Система управління фінансовою безпекою підприємства	76
ЧОБАЛЬ Л.Ю., ТОРОНІЙ Л.І. Теоретичні аспекти конкурентної стійкості підприємств туристичного бізнесу	82
ТКАЧУК С.В., СТЕЦЕНКО В.А., СТАХУРСЬКА С.А., СТАХУРСЬКИЙ В.О. Система маркетингу послуг: зміст і взаємодія складових	87
МАЛЯРЧУК І.І. Забезпечення та резерви: облікові аспекти	95
БОДНАР Н.Р. Теоретичні аспекти забезпечення трудоворесурсної безпеки України	101
ЛАПАКУЛИЧ М.Ю. Концептуальні засади формування економічного потенціалу в системі бухгалтерського обліку підприємства	108

Соціально–трудова проблеми

ДМИТРЕНКО Г.А., ДОРОШЕНКО Л.С., ЛАПИЦЬКА Н.І. Якість трудового потенціалу організації в контексті ефективного управління персоналом	113
---	-----